

ker lahko edino služijo še za poznejše navezave in daljne študije. Samo sinteze zapažanj, pa če so še tako objektivne, največkrat ne zadoščajo, ker so kljub najvestnejšemu delu subjektivne, ker se lahko najsolidnejšemu delavcu navidez nepomembni predmeti izmaknejo, ki bi lahko marsikdaj predstavljali važen ključ za nadaljne raziskave. Velikega pomena so tudi razne čisto tehnične analize, ki so podane v tekstu, tako kemične analize keramike, barve, zemlje iz samega terena, kamen, ki je bil uporabljen za izdelavo orodja oziroma orožja, kost itd. Provinienca tega materiala že predstavlja ključ za reševanje importov in trgovine bodisi posredno ali neposredno. Tehnični posegi, meritve, profili itd., ki so priloženi prvemu delu pa služijo za reševanje stratigrafije, lokacije itd.

Tatjana Bregant

Josip Krašovec, Drulovka, Zbornik Filozofske fakultete III/4, Ljubljana 1960. 59 strani, 41 tabel, 2 prilogi, 2 sliki v tekstu in nemški povzetek.

Po prvem poročilu o Drulovki (Arheološki vestnik VII/1-2, 1956, 3 sl.) je izšla pri univerzitetni založbi monografija dr. Josipa Korošca »Drulovka«. Avtor obširno obravnava arheološko gradivo najdeno pri arheoloških izkopavanjih 1956. leta, naselbino ter odnos tega najdišča do ostalih slovenskih neolit-
skih najdišč.

Naselbina leži med sotesko Save in njenim mrtvim rokavom. Na tem trikotnem prostoru je bilo napravljenih več sond, ki so dale identičen material. Na drugi strani pa se je hotel s pomočjo njih določiti obseg naselbine, kar je le delno uspelo. Da je tu bila res naselbina, pričajo ostanke hišnega lepa. Kako je naselbina propadla, pa je težko reči.

Kulturnih ostankov je veliko, posebno keramičnih in kamenitih. Koščeni material je po večini propadel ali pa je zelo slabo ohranjen. Med kamenitim gradivom imamo zastopane vse oblike. Artefakti so zelo pazljivo izdelani in skoraj vsi so pripadali nižji plasti okoli 60 cm.

Keramično gradivo pripada grobi in fini keramiki. Po oblikah imamo zastopane skodele, terine, kupe, posode sorodne amforam, vrče, lonce, posode z dulci in posode na nogah. Poleg tega so še zajemalke, miniaturne posodice, miniaturne steklenice, sitaste posode, pintadere, glinaste jagode, vretenca in držaji kot plastične glavice. Groba keramika je često ornamentirana. Uporabljene so bile tehnika vreza, žlebljenja, vbodov, odtisov prstov in nohtov in tehnika plastičnih ornamentov. Motivika je preprosta. Najpogostejši so snopi vrezanih ali žlebljenih linij v obliki cikcakastih, vertikalnih ali horizontalnih snopov. Večkrat so ti snopi spremljani z vbodi. Le en fragment ima krivolinijski motiv. Poleg te keramike imamo še slikano keramiko, ki je druga značilnost tega najdišča. Te posode so izdelane iz dobro čiščene gline, gladke površine in dobro pečene. Posode so bile slikane pred pečenjem ali včasih po pečenju še zglajene, včasih pa slikane po pečenju. Često je bila poslikana zunanja in notranja površina posode. Imamo slikanje z rdečo, belo in črno barvo. Rdeče slikane posode so najčešče zastopane. Na nekaterih rdeče slikanih fragmentih so se ohranili sledovi bele barve, katera je bila nanešena na rdečo osnovo. Na nekaterih pa sledove bele barve. Slikane pa so bile tudi posode, ki so bile pred pečenjem ornamentirane v prej navedenih ornamentalnih tehnikah in nato slikane z rdečo, belo ali črno barvo.

Med materialom iz Drulovke so tudi taki fragmenti, ki kažejo direkten vpliv iz drugih kulturnih področij. Tako so zastopane Ig I, v manjšem obsegu Ig II, slavonska ter badenska kultura in zgodnja bronasta doba. Po skromnih podatkih izgleda, da je bila Drulovka po odselitvi nosilcev poznega neolitika še enkrat naseljena.

Najdišče Drulovka s svojim kulturnim materialom ni osamljen primer. Našo kulturo lahko po poznanem gradivu omejimo na Gorenjsko, Štajersko, del Dolenjske, Hrvaško Zagorje, Hrvaško okoli Karlovca in del Koroške. Kje je izvor te kulture je težko reči, vendar ni dvoma, da predstavlja nadaljnji razvoj podonavskih neolitičnih kultur. V poštev prihajata lengyelska in slavon-
skosremska kulturna skupina. Tu ne prihaja v poštev kakšna migracija iz

področja lengyelske kulturne skupine, ampak samo njen vpliv. Odprt problem je tudi z najdišči Hrvatske in zahodnjega dela Slavonije, ta bi morala kot kronološko istočasna z našimi najdišči biti bolj sorodna z našimi najdišči in lengyelskimi, kar pa niso. Danes se ne dajo strogo opredeliti nobeni od teh dveh skupin. Izvor naše skupine leži v neolitskih podonavskih kulturah kot daljna razvojna stopnja, a do sedaj je še neznana osnovna komponenta. Poleg tega bi bili velikega pomena tudi starejši danes še neznani domači elementi. Avtor predlaga, da bi imenovali našo kulturno skupino kljub razlikam kot alpski facies lengyelske kulturne skupine. Nekoč je predlagal tudi naziv »slovenska kulturna skupina«. Kronološko je avtor opredelil najdišče na Drulovki in kulturno skupino v katero ta spada, z ozirom na analogije vzete iz Ig I in delno Ig II ter slavenske kulture, v prehodni čas med neolitikom in bronasto dobo, kar bi predstavljalo spodnjo mejo, do katere bi segala naša kulturna skupina. S prihodom nosilcev kulture ljubljanskega barja pa bi naša kulturna skupina polagoma prenehala. Gornja meja bi ležala nekje pri kraju neolitika, nekako istočasno z lengyelsko kulturo. Vendar gornje meje ni mogoče natančneje diferencirati.

Po današnjem videzu so ležale naselbine na teže dostopnih mestih. Za kakršne koli detajlnejše sklepe nudijo naša najdišča zaenkrat premalo podatkov. Grobovi so razen par grobov iz Ajdovske jame neznani. Za sklepe o ekonomiki so tudi skopi podatki, verjetno pa tudi ta kulturna skupina ne bo izstopala iz osnovne tvorstne koncepcije: najbrže sta lov in ribolov dominirala pred primitivnim poljedelstvom.

Tatjana Bregant

Stane Gabrovec: Najstarejša zgodovina Dolenjske (Vodnik po arheoloških zbirkah muzejev v Novem mestu, Brežicah in Metliki), Novo mesto 1956, 69 str., francoski povzetek, 2 zemljevida arheoloških najdišč ter več fotografij in risb.

Svoje delo je avtor razdelil na 6 poglavij. In sicer v prvem »Prazgodovina Dolenjske in Posavja« obravnava celoten pregled predzgodovine teh dveh področij do vdora Rimljanov. V začetku se ukvarja s problemom kronologije na splošno, potem pa prehaja v kronološko razporejanje vseh važnejših najdb iz obeh področij. Tako obravnava za neolitični čas Ajdovsko jama in Pijavško jama pri Krškem, ki obe pripadata slavonsko-sremski kulturi in sta to najzahodnejši točki. Istočasno s kulturo Ljubljanskega barja bi živela še Pijavška jama in Šentjernej na Dolenjskem. Kmalu po letu 1200 pred n. e. spadajo depojske najdbe iz Čremošnjic, Jurke vasi in posamične najdbe iz Drnovega, Mihovega, Vinjega vrha, Višnje gore itd. Po tem času prihajajo na to področje Iliri. Protoilirsko prebivalstvo imamo v Dobovi, ki je kulturno povezano v ruško-dobovski skupini in predstavlja panonsko komponento. Na Dolenjskem pa imamo istočasni Ostrožnik pri Mokronogu in najstarejši del Slepška, ki predstavljata balkansko komponento. Prva komponenta se nekako zgubi, druga pa se nadaljuje v zrelo železno dobo. Ta razvoj nam prinese v letih okoli 600 p. n. e. svetočo dobo v zgodovini Ilirov. Dolenjska v tej dobi najbolj napreduje zahvaljujoč bogastvu na železni rudi, kar se odraža v bogastvu najdb, ki v tem času izvirajo pretežno iz grobov, naselbine pa so le slabo raziskane. To se čuti tudi v razmerju do posavskih najdišč Libne, Malenc in Rovišča, pri katerih se zdi, da predstavljajo le neko razlivanje bogastva iz Dolenjske (Magdalenska gora, Stična, Mokronog, celotna dolina Krke, Novo mesto, Šmarjeta itd.). Po letu 300 zabeležimo direkten vdor Keltov na naše ozemlje. Odraz njihove kulture zasledimo v izrazito ilirskem področju, ki živi še dalje. V tem času pa imamo poleg starih že čisto latenska področja Mihovo, Roje pri Moravčah in Neviodunum — Drnovo. Sedaj postajajo politično pomembna tudi plemenske tvorbe Noričanov, Latobikov, Tauriskov, Japodov, Karnov in Histrov. To stanje traja do vdora Rimljanov.

V drugem poglavju »Dolenjska in Posavje pod Rimljani« avtor zajema čas rimske okupacije, na koncu pa priključuje slovansko naselitev in čas do 11. stol. Po bojih z Japodi in po mirni politiki Noričanov za svoj obstoj se šele Avgustu posreči dokončno zavzeti naše kraje, ko je ta leta 46 n. e. anektiral Regnum Noricum in takoj izločil Dolenjsko z Emono in ju priključil